

ANALIZA NESREČ IN REŠEVALNEGA DELA V LETU 1999

Analysis of Accidents and Rescue Work in 1999

Pavle Podobnik* UDK 614.8:796.52(497.4)»1999«

Povzetek

Leta 1999 je Gorska reševalna služba Slovenije (GRS) opravila 197 akcij. (c)tevilka je podobna kot v zadnjih letih. Opazno se je povečalo število nesreč raftarjev in kajakašev na Soči in nesreč jadralnih padalcev. Odpoved srca je bila vzrok smrti kar polovici ponesrečenih planincev.

Abstract

The Slovenian Mountain Rescue Service performed 197 rescue operations in 1999. This is similar to the number of rescue operations performed in previous years. An increase was observed in the number of rafting and kayak accidents on the Soča River, as well as paragliding accidents. Half of the deaths of fatally injured mountaineers were caused by heart attack.

V letu 1999 je GRS sodelovala oz. pomagala ponesrečenim v 197 akcijah. V teh akcijah je sodelovalo 1334 članov, ki so opravili 6005 ur reševalnega dela. Večina akcij je bila reševalnih (153), 31 iskalnih in 13 poizvedovalnih. Število nesreč in opravljeno reševalno delo je bilo približno tolikšno kot v zadnjih letih, a še vedno nad desetletnim povprečjem.

Število nesreč s smrtnim izidom se je v letu 1999 povečalo za dve (29). Med nesrečami s smrtnim izidom je treba opozoriti na nesreče na Soči (raft, kajak), katerih število se je v letu 1999 povečalo. V štirih primerih reševanja je sodelovala tudi GRS. Število smrtno ponesrečenih gornikov je os-

talo enako kot v letu 1998, vendar pa je treba poudariti, da so trije hudo poškodovani umrli kasneje. Opazno je tudi povečanje števila nesreč pri jadralnih padalcih; na srečo se je le ena končala tragično.

Skupaj smo pomagali 211 osebam. Podrobnejša struktura ponesrečencev glede na njihovo dejavnost je razvidna iz spodnje preglednice.

Nesreče v gorah so največkrat pogojene z več vzroki, vendar že dolga leta prevladujeta kot najpogostejša vzroka zdrs (38) in padeč (32). Največkrat se srečamo še s telesno nepripravljenostjo (31) in duševno nepripravljenostjo na turo (9), z nepoznavanjem terena (49) in pomanjkljivo opremo (16).

Preglednica 1. Primerjava osnovnih podatkov za leta 1995, 1996, 1997, 1998 in 1999
Table 1. Comparative data for 1995, 1996, 1997, 1998 in 1999

	število akcij number of operations	število ljudi people involved	štev. poškodovanih injured	število obolelih diseased	število mrtvih deaths	število rešev. ur rescue hours	sodelovanje helikopterja helicopter assisted	sodelovanje zdravnika medical attention
1995	173	199	105	8	14	6341	41	65
1996	167	191	80	9	37	12.034	58	64
1997	203	223	115	11	34	7487	67	108
1998	196	208	110	13	27	6172	75	109
1999	197	211	96	13	29	6005	63	103

Preglednica 2. Pregled nesreč po dejavnostih
Table 2. Accidents according to activities

dejavnost activity	število nesreč no. of accidents	%	število ljudi no. of persons	%	število iskanj no. of searches	%	število ljudi no. of persons	%
hoja po poti	82	54	90	52	18	41	10	26
hoja po brezpotju	14	9	22	13	5	11	6	15
plezanje	9	6	12	7	4	9	6	15
alpsko smučanje	1	1	2	1	0		0	
turno smučanje	4	3	4	2	0		0	
vodne aktivnosti	5	3	5	3	1	2	0	
aktivnosti v zraku	12	8	12	7	3	7	2	5
gorsko kolesarjenje	0		0		1	2	1	3
delo	6	4	6	3	1	2	1	3
drugo	20	13	19	11	11	25	13	33
SKUPAJ	153		172		44		39	

* GRS Slovenije, Dvoržakova 9, Ljubljana

Preglednica 3. Kraji nesreč oz. iskanj
Table 3. Places of accidents – searches

	število nesreč no. of accidents	število iskanj no. of searches	skupaj total	%
Julijske Alpe	90	23	113	57
Kamniško-Savinjske Alpe	32	13	45	23
Karavanke	13	4	17	9
Predgorje	18	4	22	11

Preglednica 4. Vzroki nesreč
Table 4. Causes of accidents

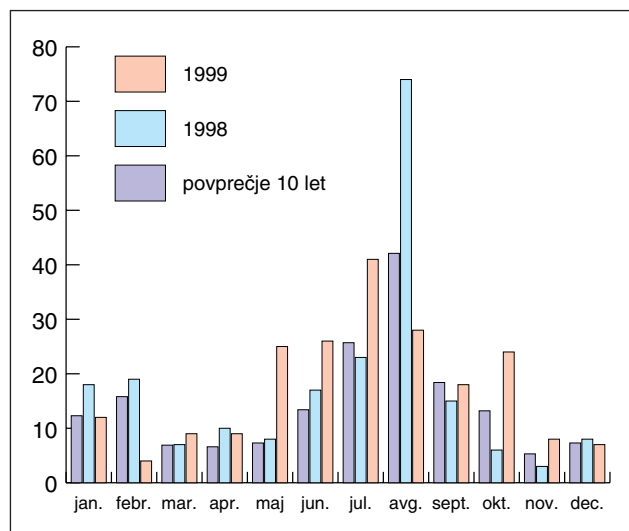
vzrok nesreče – cause of accident	število number
zdrs/stone-slip	38
padec/fall	32
telesna nepripravljenost/inadequate physical fitness	31
nepoznavanje terena/unfamiliar route	49
neprimerna osebna oprema/unsuitable personal equipment	16
neprimerna tehnična oprema/unsuitable technical equipment	3
bolezen/illness	19
duševna nepripravljenost/inadequate mental fitness	9
odlom/break-off	4
padec soplezalca/fall of fellow climber	1
padajoče kamenje/falling stones	3

Med vzroki smrtnih poškodb v letu 1999 zasledimo dve poškodbi glave, šest primerov politravme in osem primerov srčne kapi.

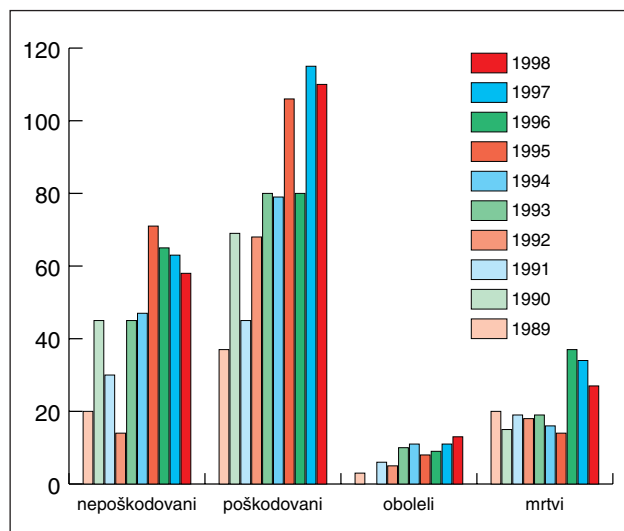
Kar polovica umrlih v gorah je podlegla zaradi srčne kapi, zato ponovno opozarjamo, naj se bolniki s srčnimi boleznimi in stanji, kot sta angina pectoris (bolečina za prsnico, ki nastopi zaradi nezadostne prekrvitve srčne mišice) in srčno

popuščanje, pa tudi tisti s povišanim krvnim tlakom ter bolniki, ki so prestali srčno operacijo, odpovedo hoji v visoke gore. Na vsak način naj se posvetujejo s svojim zdravnikom, upoštevajo njegova navodila in jemljejo predpisana zdravila. Tudi v nižjih gorah naj si privoščijo le krajše in lažje ture, nikakor pa ne daljših in napornejših. Še posebno naj se izogibajo vročemu in soparnemu vremenu.

V Sloveniji se je v letu 1999 zelo razmahnila mobilna telefonija. Ta vpliv je bilo zaznati tudi pri obiskovalcih gora, čeprav je za operaterje mobilne telefonije primarna pokritost naseljenih nižinskih območij. Tako se je pojavila še ena možnost obveščanja o nesreči. Seveda je treba takoj opozoriti, da pokritost gorskega sveta ni 100-odstotna in da mobilni telefon ne more biti izgovor za brezglavo ravnanje v gorah. Je pa seveda velik pripomoček, ko se nam pripeti nesreča oz. se znajdemo v kočljivi situaciji. Komunikacija s ponesrečenim oz. z gornikom v stiski lahko pomaga obojima: reševalci bodo dobili točnejše podatke o kraju nesreče in vrsti poškodb in ponesrečencu, ki lažje počaka, če ve, da pomoč prihaja. V nekaterih primerih bo gornika celo samo navodilo po telefonu rešilo iz težav. Naj kot primer opišem eno akcijo: Trije planinci so bili pri sestopanju prepočasni in jih je nad Tremi macesni ujela noč. Po klicu na Regijski center za obveščanje (ReCO) in posredovanju vodje akcije prek mobilnega telefona so sestopili do Treh macesnov in tam bivakirali. Bili so utrujeni in negotovi, imeli pa so vse za bivakiranje, tako da se je lahko reševanje nadaljevalo proti jutru. Reševalna skupina je še v temi štartala z okrepljenimi (čaj in hrana) ter z njimi počasi sestopila. Akcija z lepim koncem. Seveda se lahko vprašamo, kako bi bilo, če te povezave ne bi bilo. Ali bi se utrujeni planinci sami odločili za bivak ali bi za vsako ceno hoteli sestopiti? Kako bi reagirali domači, prijatelji – ali ne bi temu sledila obsežna iskalna akcija?

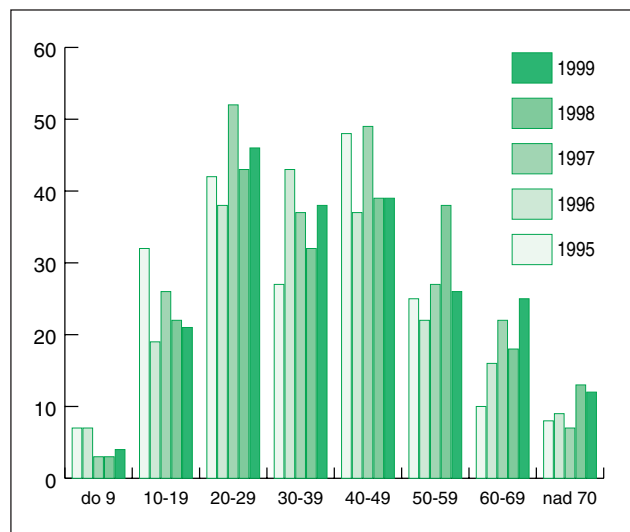

Slika 1. Število udeležencev nesreč po mesecih
Figure 1. Persons involved in accidents according to month

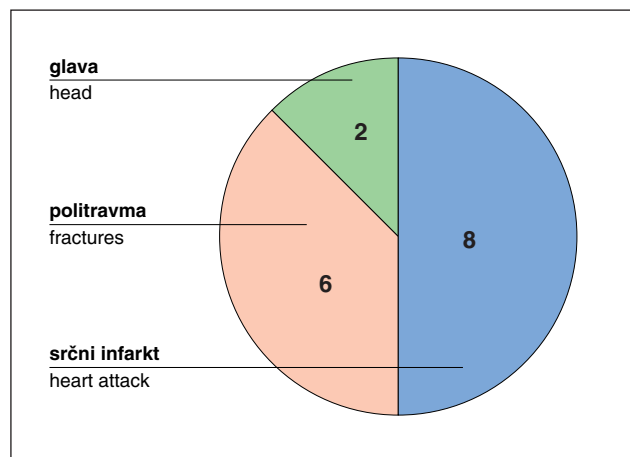

Slika 2. Udeleženci nesreč v zadnjih desetih letih
Figure 2. Persons involved in accidents in the last ten years

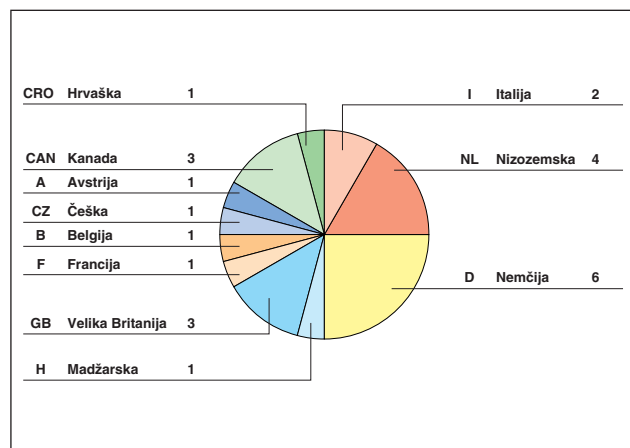
Še ena izkušnja vodje akcije, ki je bil prek mobilnega telefona v stiku s planinci, ki so se izgubili: »Če bi bila to iskalna akcija, ki bi jo sprožili sorodniki, jih v tem grabnu pri sestopu s Špika ne bi iskali.«

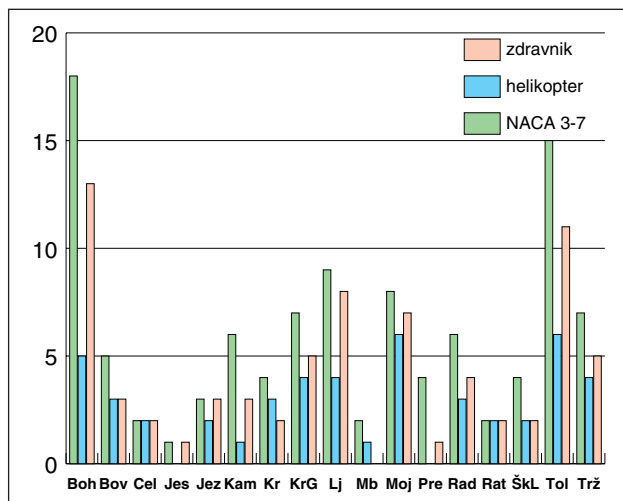
Slika 3. Starostna struktura udeležencev
Figure 3. Age structure of persons involved in accidents

Slika 4. Smrtne poškodbe gornikov
Figure 4. Fatal injuries of mountaineers

Slika 5. Narodnostna struktura tujih gornikov
Figure 5. Nationality of foreign mountaineers involved in accidents

Slika 6. Sodelovanje helikopterja in zdravnika pri hudo poškodovanih
Figure 6. Joint action of helicopter and physician in the rescue of severely injured persons

Slika 7. Delo na plazju (foto: GRS Tolmin)
Figure 7. Work on an avalanche (photo: GRS Tolmin)

Slika 8. Sondiranje plazju (foto: GRS Tolmin)
Figure 8. Probing an avalanche (photo: GRS Tolmin)

Slika 9. Reševanje iz Soče (foto: GRS Tolmin)
Figure 9. Rescue from the Soča River (photo: GRS Tolmin)

Slika 10. Reševalno moštvo je prispelo na kraj nesreče (foto: M. Kunšič)
Figure 10. Rescue team has arrived at the scene of the accident (photo: M. Kunšič)

Slika 11. Prevoz ponesrečenega kolesarja (foto: M. Kunšič)
Figure 11. Transport of an injured bicyclist (photo: M. Kunšič)

Sklepne misli

Dejavnost GRS že dolgo ni omejena le na pomoč ponesrečenim gornikom. Prek Planinske zveze oz. planinskih društev poskušamo vplivati na boljšo opremljenost in izurjenost planincev (preventivno delo GRS). Na udeležence v drugih dejavnostih pa ne moremo vplivati, zato morajo tudi druge organizacije narediti korak k boljši organiziranosti in večji osveščenosti svojih članov, da se bo zmanjšalo število poškodb in nesreč.